

**ИВАН СТОИЛКОВИЌ, ПРЕТСЕДАТЕЛ
НА ДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА НА
СРБИТЕ ВО МАКЕДОНИЈА**

политички став и зошто токму на крајот од мандатот реагирате на ваков начин?

СТОИЛКОВИЌ: Ова не е моја прва реакција во која изразувам несогласување, бидејќи тоа сум го правел и порано за време на Бранко Црвенковски. Важам за еден од најнемирните членови на коалицијата. Тоа се однесува и на перцепциите на јавноста и она што се случува внатре во коалицијата "За Македонија заедно", што не е тајна или прашање за кое не смее да се зборува. Се обидувам да изразам сопствен политички идентитет. Тоа е првата работа. Второ, во изминатиот период кога ние бевме партија декор, и не се срамам тоа да го кажам, сега сакаме да станеме партија фактор, која ќе учествува во процесот на политичко однесување и без резерви да го носи товарот на погрешните потези од една страна, а од друга да ги

Иван Стоилковиќ, дипломиран правник, роден на 15.2.1962 година во Куманово, сопственик на приватно претпријатие од 1993 година. На II конгрес на Демократската партија на Србите во Македонија, на 15.12.2001 година, е избран за претседател на партијата. На парламентарните избори 2002 година станува пратеник. Член е во Комитетот за односи меѓу заедниците во Собранието, во Уставната комисија, во Комисијата за одбрана и безбедност и др. На III конгрес на партијата, на 6.11.2005 година, повторно е избран за нејзин претседател.

ТРЕБА ДА СЕ ПРЕЗЕМЕ ОДГОВОРНОСТА ЗА ЛОШИТЕ, НО И ЗА ДОБРИТЕ ПОТЕЗИ

■ Разговорот го водеше:
Кокан СТОЈЧЕВ

Господине Стоилковиќ, пред одржувањето на парламентарните избори во Македонија изразивте несогласување во однос на тоа што се случува во внатрешните односи во коалицијата "За Македонија заедно". Имено, му забележувате на лидерот на СДСМ, Владо Бучковски, бидејќи премногу малку Ви отстапува простор во однос на прашањето за листата на кандидати за идни пратеници. Со кои аргументи го поткрепувате Вашиот

собираме резултатите и плодовите од успешната политика. Трето, што се однесува на местата за кандидати на парламентарните избори, не сме разговарале, бидејќи нам ни е поважен политичкиот пристап, отколку местата во Собранието, иако и тоа е важно оти за наредниот мандат сакаме да имаме двајца пратеници. Четврто, отвореното несогласување со премиерот Владо Бучковски и лидер на СДСМ произлегува од повеќе фактори, а главен е тоа што имаме меѓусебен договор, во кој прецизно стои дека партиите ќе го почитуваат принципот на неповредливост на границите на територијалниот интегритет и суверенитет на државите, за почитување на Резолуцијата 1244, што како обврска СДСМ ја прифати кога со нас го потпишуваше коалициониот договор. Ако не го почитуваат тој дел од договорот, кој за нас е од суштински карактер, тие искажуваат елементарно непочитување на коалициониот партнер. Само затоа реагирав и натаму ќе ја држам тензијата сè додека СДСМ не покаже доблест да ги почитува интересите на

помалите партнери, односно ако тоа не се случи ќе се водиме согласно нашите интереси, а не според желбите и интересите на другите партии.

 Дали поради ова, Ваше или партиско, незадоволство ќе се свртите кон противничкиот табор и таму ќе го барате идното стратешко партнерство?

СТОИЛКОВИЌ: Тоа не е тајна и претпоставувам добро знаете дека јас како претседател на политичка партија, односно нашата партија е предмет на интерес на сите политички субјекти во Македонија, особено на поголемите партии. Во тој контекст, иако сме во една коалиција повеќе пати поголемите партии покажале интерес да разговараат со нас и на тој план веќе имаме одредени средби. Но, прво ќе ги решиме проблемите во сопствениот двор, во однос на СДСМ, а доколку тука не најдеме на разбирање, тогаш вратите се отворени за сите опции.

 Во однос на прашањето за статусот на Косово, Вие ја критикувате изјавата на премиерот Бучковски. Кој е Вашиот коментар за разногласието во државниот врв?

СТОИЛКОВИЌ: Очигледно дека претседателот на Владата на РМ ги преценил можностите, бидејќи не е тој човекот кој е во состојба на Албанците да им го издејствува статусот на независност на Косово. Во оваа ситуација ниту јас сум некој фактор, кој ќе ги спречи негативните последици од настаните. Зборуваме за политички принципи на работа кои, пред сè, се содржани во процесот на начинот на меѓусебно почитување, од една страна, и начинот на почитување на меѓународните обврски на државите, од друга. Една од меѓународните обврски кои ги презеде Македонија е да го почитува принципот на неповредливост на границите и територијалниот интегритет на државите. Ако Македонија тоа не го почитува, тогаш што може да се очекува за некој нејзин договор. Станува збор за принципиелни работи. Втората работа се однесува на впечатокот на јавноста дека сè повеќе изгледа дека Албанците не се подготвени или зрели како нација да ги истакнат сопствените политички барања во однос на статусот на Косово. Во нивно име тоа го прават македонските политичари и нашите невладини организации, мислам на она што е Форум и што отворено зборува дека е платена логистичка приказна за интересите на косовските Албанци, а од друга страна е објаснувањето на премиерот кое, полека но сигурно, ги надминува елементарните очекувања не само на дел од припадниците на српскиот народ кој живее во Македонија, туку и на дел од Македонците. Во контекст на ова предвид мора да се земе дека 92 отсто од Македонците се против или се згрозени од помислата дека преговорите за статусот на Косово можат да завршат со независност. Значи, не зборуваме дека тие се плашат од Албанците, туку Македонците се плашат од помислата дека најзаостанатата заедница во регионот, во цивилизациска смисла, може да биде победник во политичките процеси на Балканот.

 Кој е Вашиот став како партија во однос на статусот на Косово, бидејќи станува црна дамка на Балканот?

СТОИЛКОВИЌ: Прво сакам да расчистиме една работа, а тоа е дека ние сме македонска политичка партија, но што се однесува до статусот и за преговорите на Косово, за тоа одлучува Белград. Во овој момент Белград има двајца демократски претседатели, Борис Тадиќ и Воислав Коштуница, солиден и квалитетен тим кој се грижи за таа работа. Значи, не е наше да се плеткаме во тоа. Наше е само да го кажеме сопствениот став кон ова прашање. Сметаме дека ставовите на Владата на Србија, односно на преговарачкиот тим на државата, во разго-

ворите со приштинската делегација е сосема прифатлив и за меѓународната заедница. Се надеваме дека резултатите ќе бидат видливи, а тоа е дека се можни многу атипични решенија за статусот на Косово, но не е можно само едно - место во ООН. Значи, можни се секакви решенија, но во рамки на територијалниот интегритет и суверенитет на Србија. Во тој контекст, најверојатно косовските Албанци многу ќе добијат, дури и она за што и сами не веруваат, бидејќи во таа насока се одвиваат преговорите. Но, истовремено ќе треба да се даде и територијална автономија на Србите, да се заштитат српските културно-историски споменици, да се отвори прашањето за српскиот имот на територијата на Косово и на Метохија, кој сега е узурпиран на незаконит, односно дивјачки начин.

 Ако Косово добие независност, тогаш постои опасност од нови загрозувања на безбедноста на Македонија и барања за нови прекројувања на границите. Како ги оценувате овие политички стапици?

СТОИЛКОВИЌ: Длабоко веруваме дека идните решенија за статусот на Косово и сè она што треба да се случува на овие простори треба да биде предмет на евроинтеграциите. Тоа не треба да биде тема за некои други приказни. Тука има два пристапа: едниот, за регионален пристап кон европските интеграции, а другиот, за државен пристап кон евроатлантските интеграции. Сметаме дека на РМ и на другите држави во регионот им одговара државниот принцип кон ЕУ. Регионалниот пристап е стапица. Тој пристап не води во насока дека ќе ни треба многу време за да се избориме за статусот кандидат, значи оставаме доволно простор, за условно кажано, нова територијална организација. Не мора во граници, туку во сфери на влијанија. Може да постои една држава со сосема друга сфера на влијание, каде државата нема да ги остварува елементарните функции.

 Кој е Вашиот став во однос на последната авантура на премиерот Бучковски, а која се однесува на економскиот договор со ЦЕФТА и можеби одговара на концептот на Западен Балкан?

СТОИЛКОВИЌ: Сè ова можам да го подведам во рамките на политичките ставови на нашата партија, кои соодветствуваат на реалноста и на желбите на граѓаните. Ова не е популизам. Значи, не се занимаваме со некоја политика на некој незнаен простор, туку се занимаваме со политика во која се знаат луѓето и се познава просторот, без оглед на она што поголем дел од јавноста и политичарите велат дека во процесот на носење одлуки првите луѓе треба да бидат носители на политичките одлуки, односно лидерите да го бркаат политичкиот процес напред и другата работа е дека политичарите треба да го следат расположението на граѓаните. Во изјавите на Бучковски не станува збор за leadership изјави, бидејќи не се зборува за интересите на РМ, туку се однесува на интересите на Албанците во сопствената држава. Затоа не го прифаќааме тој став, изјавата е приказна која е изместена од реалните токови.

Постои ли опасност овој регионален економски договор да прерасне во некој нов политички договор за државите на Балканот?

СТОИЛКОВИЌ: Во овој момент тоа е невозможно. Тоа вака изгледа, новиот економски договор претставува мапа за патот кон ЕУ. Тоа е трасата или патеката низ која ние мораме да минеме, затоа што така ни рекле, односно ни препорачале, а таму ќе се развива во однос на индивидуалните способности. Значи, зборуваме за државен пристап, нешто што им одговара на сите.

Господине Стоилковиќ, бевте еден од најгласните политичари, кои ја бранеа позицијата на Вранишковски, додека тој беше во затворот во Идризово. Но, ако го прочитате неговиот верски материјал ќе забележите дека никаде не се зборува за македонски народ, туку за народот во Македонија и величење на грчкиот јазик и грчките интереси. Нели ова е класичен пример на сеете или ширење национална омраза?

СТОИЛКОВИЌ: Пред да одговорам на прашањето морам да потенцирам дека не се согласувам со вашите тези. Ние сме првата официјална партија која го промовираше принципот на немешање на државата во верските работи, бидејќи од почеток знаевме што ќе се случува. Тоа нè одведе во негативна насока. Второ, јас поднесов предлог-закон за амнестија, не со цел да се мешам во верските работи, туку да ги тргнам од политичката сцена проблемите кои ги оптоваруваат односите меѓу Србија и Македонија. Во овој случај станува збор за дел од свештенството на МПЦ, кое премина во канонско единство со СПЦ, но на индиректен начин СПЦ, која е силна на српската политичка сцена, условно кажано, овој спор ги мина границите на едно нормално религиско прашање. Трето, она што сметам дека е исклучително важно, верата е класично злоупотребена во политички цели. Мислам дека и Србите и Македонците наседнаа на политичките провокации, се зафатија со проблем со кој не требаше да се зафатат и навлегоа во процес на заладување на меѓусебните односи. Мислам дека тој процес е фингиран и е подметнат, да предизвика заладување на односите, бидејќи некои политички структури во Македонија и оние кои се платени албански лобисти треба тоа да го искористат за пренасочување на вниманието во друга насока.

Нашата држава сè повеќе станува бинационална, иако се прави илузија дека носител на државноста претставува македонскиот народ. Истовремено се турка тезата за мултиетничко општество, која во практиката не функционира. Зошто?

СТОИЛКОВИЌ: Ова е најголем проблем на македонските политички партии. Тие не сакаат да ја тргнат желбата да ги контролираат помалите етнички заедници, односно нивните партии. Изборниот законик беше една од последните шанси да демонстрираме некакво приближување кон другата страна, градење мултиетничко општество со барањето за гарантирани места за етничките малцинства. Инаку, не ме прашувајте други прашања, бидејќи и немам одговор или некое логичко решение за таа приказна. Ова го тврдам од едноставна причина, имате сопствена политичка програма и не треба да коалицирате со други, бидејќи не смеете да носите туѓ товар или да ја сносител одговорноста за нивните непромислени одлуки итн. Значи, последната шанса беше со гарантирани пратенички места да се отстапи простор за мултиетничност во Македонија. Мислам дека македонскиот политички фактор ќе имаше корист од ова, односно државата и македонскиот народ, бидејќи

ние се залагаме за унитарна држава, за мултиетничко општество, внатрешна кохезија. Тоа ќе можеше на друг начин да се обликува, но сега ќе може слободно да кажеме што добивме ние... само за Албанците се мисли, каде сме ние тука.

Ако овој модел не функционира во Македонија, тогаш како може одредени политичари да го нудат или да го продаваат надвор, или за Косово?

СТОИЛКОВИЌ: Нашите политичари упорно тврдат дека моделот треба да го продаваме, во тој контекст можам да кажам дека сум еден од ретките предавачи за Рамковниот договор, бидејќи често ме повикуваат на средбите за регионална соработка на полето на безбедноста итн., од мене се бара објаснување за деловите и решенијата од Договорот. Можам да кажам дека луѓето сериозно ги слушаат предавањата, но кога станува збор за Рамковниот договор треба да се потсетиме на оној дел од разговорот за статусот на Косово, кој ќе имплицира сериозни последици врз нашиот договор. Значи, последиците од Косово можат негативно да се реперкуираат врз Македонија и таа да стане унитарна држава со консензуална демократија. Тоа е едно од минималните лоши солуции за политичкиот живот во Македонија, кој е поврзан со идниот статус на Косово и Метохија. Тоа е реална приказна од која не треба да се бега, ако таму не успеат да воспостават мултиетничко општество, а се верификува етничкото насилство со награда независност, тогаш што можеме да очекуваме да се случува во Македонија.